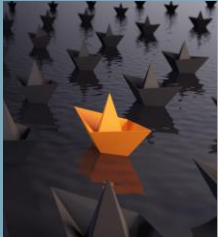

Jacob M Landsvik

Spesialrådgiver – Ressurser på avveie AS

"Det er ikke nødvendig å gå over bekken etter vann når den nye innkjøperrollen skal formes og kravene til lov og forskrift og samfunnsansvar skjerpes".

Økte krav krever høy bevissthet

«Det ledelsen ikke er opptatt av, vil ingen andre i virksomheten være opptatt av»

I arbeidet med å utvikle publikums- og brukerrettede tjenester, samt skjerme den offentlige tjenesteproduksjonen for vilkårlige kutt, er god styringsinformasjon i form av data og analyser uunnværlig

En innkjøper er en verdiskaper som er opptatt av kontinuerlige forbedringer basert på kunnskapsdeling, ny teknologi og stadig bedre styringsdata som underlag for viktige beslutninger!

«It's no use saying: We are doing our best. You have got to succeed in doing what is necessary.

Sir Winston Churchill

Evne og vilje til endring – et suksesskriterium

“It is not the strongest of the species that survives, nor the most intelligent that survives. It is the one that is most adaptable to change.” **Charles Darwin**

Nye tider – nye muligheter

Ny kunnskap og teknologi må møtes ved å stille nye spørsmål i stedet for å gi gamle svar. Gjør man det åpner det seg et nytt og større handlingsrom! Slik det alltid har gjort.

«Definisjonen på galskap er å gjøre de samme tingene om og om igjen og forvente forskjellig resultat» **Albert Einstein**

Anskaffelser – viktigste faktor for endring

– Anskaffelser er den **viktigste økonomiske motoren** i Norge for digitalisering av det offentlige, drive innovasjon i næringslivet, få gjennomført det grønne skifte, og styrke Norges sikkerhet og beredskap, sa IKT-Norges administrerende direktør Øyvind Husby –

IKT-Norges Øyvind Husby under åpning av seminar om offentlige anskaffelser i regi av advokatfirmaet Føyen og IKT-Norge

Fremtiden krever deling

- Deling av kunnskap og deling av data gir store effekter i anskaffelsesprosessen mht å allokere tilstrekkelig ressurser. Det gir økt kapasitet og bedre gjennomføringsevne

Små virksomheter har få administrative ressurser og liten eller ingen mulighet til å skape de samme administrative fagmiljøene, skriver artikkelforfatterne i denne kommentaren.

Robuste fagmiljøer krever mer deling

Det er på tide å se på hvordan fellestjenester, som økonomi, lønn, HR og arkiv i statlige virksomheter kan organiseres slik at ressursene utnyttes bedre for å sikre sterke og robuste fagmiljøer, samtidig som kvaliteten heves.

Endringer i kø i 2024

Nye krav til vekting av klima- og miljøhensyn

Kontraktsvilkår om betaling av lønn

Endringer i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlig kontrakter

Endringer i byggherreforskriften

Endringer fra nyttår – oppdaterte konkurransedokumenter?

TEMAER: Arbeidsvilkår Avlysning Evaluering Klima Konkurransgrunnlag Kontrakt Kravspesifikasjon Lønn Maler Miljø Tildelingskriterier Vekting

Dersom fremdrift, leveranser eller utførelse i en kontrakt hindres av en landsdekkende streik, regnes det normalt som force majeure, skriver artikkelforfatterne

INNLEGG AV: LENNART HOVLAND 4. JANUAR 2024

[SEND ARTIKKELEN PÅ E-PØST](#)

[SKRIV UT ARTIKKELEN](#)

Av partner Marie Braadland (t.v.) og senioradvokat Mari Rund Kværnhaug – begge Advokatfirmaet Grette

Den 1. januar 2024 trådte det i kraft flere endringer som får betydning for gjennomføringen av offentlige anskaffelser. Disse endringene påvirker både utformingen av konkurransegrunnlagene og kontraktene som skal inngås, og alle oppdragsgivere bør sørge for oppdatering av sine maler. I tillegg til de mye omtalte miljøkravene, er også innført andre krav, som kan medføre avlysning om de ikke ivaretas.

§ 1-1 Formål – Lovutvalgets del I

- (1) Loven gir regler om fremgangsmåten for offentlige anskaffelser.
- Loven skal fremme **effektiv** og **bærekraftig bruk** av samfunnets ressurser
- (2) Dette innebærer at loven skal bidra til:
 - ✓ at oppdragsgiver får dekket sine behov på en **kostnadseffektiv** måte
 - ✓ omstilling til et **lavutslippssamfunn**
 - ✓ at de miljømessige belastningene av offentlige anskaffelser **reduseres**
 - ✓ innovasjon
 - ✓ anstendige arbeidsforhold
- konkurranse om offentlige kontrakter, herunder for små og mellomstore leverandører
- at det offentlige opptrer på en tillitsvekkende måte
- at arbeidet med å gjennomføre en anskaffelse står i et **rimelig forhold** til anskaffelsens størrelse og betydning
- (3) Sammen med lov om forsyningsanskaffelser, lov om konsesjonskontrakter og lov om forsvarsanskaffelser gjennomfører loven Norges EØS-rettslige og øvrige folkerettslige forpliktelser på anskaffelsesområdet

1

Data skal åpnes når de kan, og skjermes når de må

Deling og bruk av data skal skje på en ansvarlig og pålitelig måte. God informasjonsforvaltning og informasjonssikkerhet er viktige forutsetninger for at den enkelte virksomhet skal kunne ta stilling til hvilke data som kan deles og åpnes, og hvilke som må skjermes av hensyn til personvernet, sikkerhetsbestemmelser, beskyttelse av immaterielle rettigheter eller forretningsinteresser.

2

Data bør være tilgjengelige, gjenfinnbare, mulige å bruke, og kunne sammenstilles med andre data

Data må gjøres tilgjengelige på en måte som gjør det mulig å realisere verdien av dem. For at dette skal skje, må data være søkbare, ha god kvalitet, de må kunne brukes og kobles til andre datasett på en trygg måte. Av dette følger det at data skal være komplette og oppdaterte, de skal være beskrevet med gode metadata, og de skal kunne leses maskinelt. Relevante internasjonale og nasjonale standarder, vokabularer og referanser til andre datasett bør følges. Det bør gis tilgang til dataene ved bruk av åpne API-er, og det må følge med en lisens som gjør det klart hva dataene kan brukes til, og hvordan.

3

Data skal deles og brukes på en måte som gir verdi for næringslivet, offentlig sektor og samfunnet

Verdier som skapes gjennom deling og bruk av data skal komme det norske næringslivet, offentlig sektor og samfunnet til gode. I en dataverdikjede vil det være ønskelig at verdiene som skapes, deles på en rettferdig måte, for eksempel mellom datatilbyder og datakonsument. I noen tilfeller kan det være aktuelt å stille krav om deling av data fra næringslivet til det offentlige på områder som antas å ha spesielt stor nytte for samfunnet. Data som genereres av aktivitet i næringslivet på oppdrag fra offentlig sektor, eller etter tillatelser og konsesjoner fra det offentlige, må i utgangspunktet kunne anses som et offentlig gode og kunne brukes av flere.

4

Data skal deles og brukes slik at grunnleggende rettigheter og friheter respekteres og norske samfunnsverdier bevares

Ansvarlig og etisk bruk av data er viktig for å bevare tilliten i det norske samfunnet. Deling og bruk av data skal skje på en måte som ivaretar individets rettigheter og friheter. For eksempel kan økt deling og bruk av personopplysninger til nye formål utfordre personvernet og den enkeltes autonomi. Virksomheter som deler og bruker data, skal ikke bare vurdere lovligheten i bruken av personopplysninger og andre sensitive data, men også foreta en etisk vurdering. I en slik vurdering vil de etiske prinsippene for bruk av kunstig intelligens ha overføringsverdi.

— Datadrevet økonomi og innovasjon —
Stortingsmelding 22 Data som ressurs

Dataøkonomi bidrar til verdiskaping

Europakommisjonen antar i sin datastrategi (2020) at verdien av dataøkonomien i EU27 vil øke fra 301 milliarder euro i 2018 til 829 milliarder euro innen 2025. Menon har i sin rapport «Er verdiskaping med data noe Norge kan leve av?»

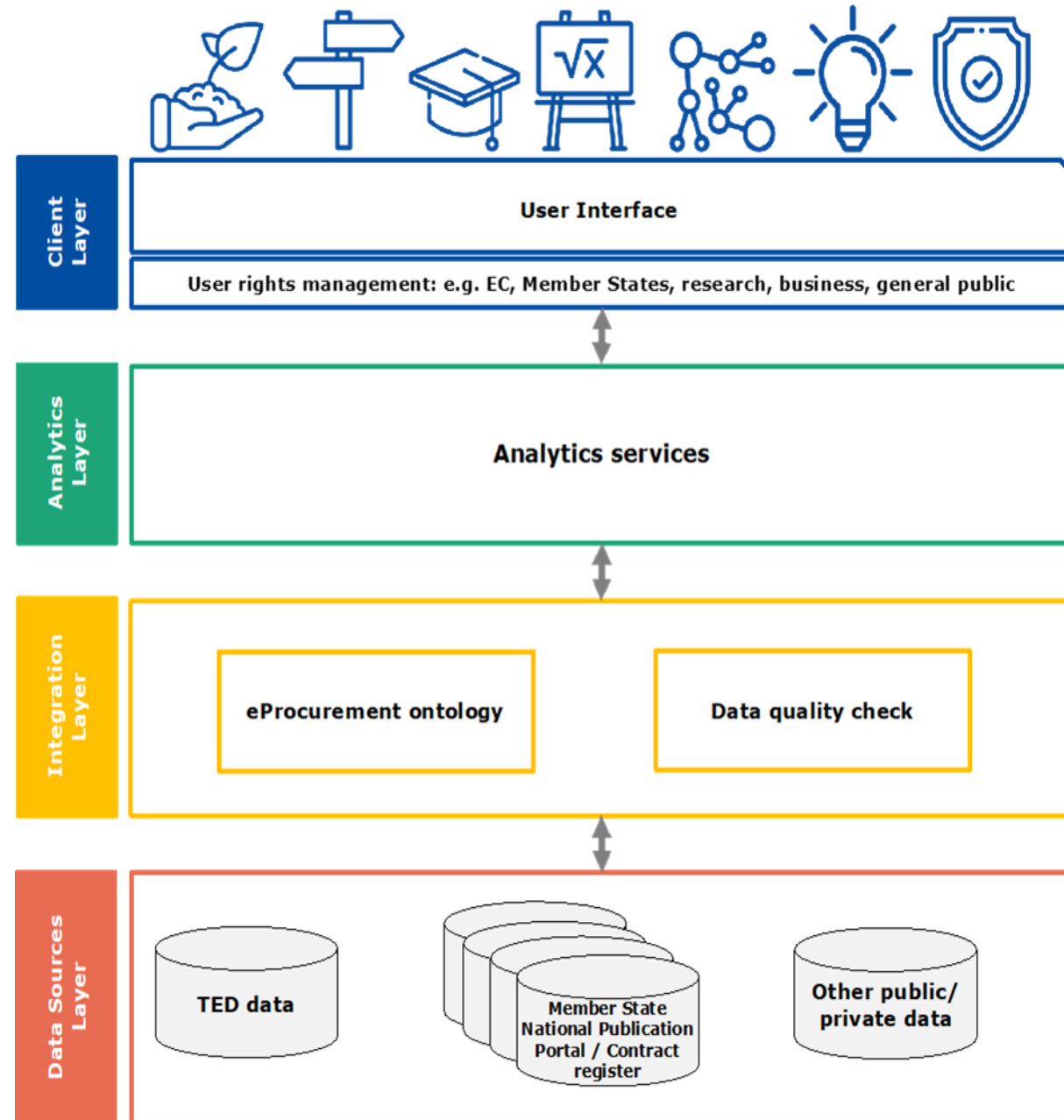
Det anslås at norsk dataøkonomi utgjør en årlig verdiskaping tilsvarende 150 milliarder kroner og en sysselsetting på hundre tusen arbeidsplasser i 2020. Dersom forholdene legges til rette, kan disse tallene doubles fram til 2030

INNkjøpsDATA I EU

The Public Procurement Data Space (PPDS) will be at the core of the digital transformation of public procurement in the EU. Public procurement data will help to:

- facilitate access for companies and SMEs to public procurement procedures across the EU
- increase transparency, integrity and accountability of public spending, fighting corruption and collusion
- get better value for money through data-driven benchmarking, planning and purchasing
- help recovery from the pandemic by monitoring the use of EU funds
- target public funds towards policy priorities, ensuring wider uptake of social and sustainable procurement
- ensure access for companies and SMEs to public procurement procedures across the EU and foster competition
- decrease red tape through easier reporting for EU countries
- generate key insights for policy making

Det er ikke nødvendig å gå over bekken etter vann.....

Tallenes tale kan avsløre prissamarbeid

TEMAER: Analyse Anbudsjuks Anskaffelsesutvalg Innkjøpsdata

Ved bruk av kartellscreening kan vi avdekke ulovlig anbudssamarbeid mer effektivt, og samtidig avskrekke flere fra å delta i anbudsjuks, skriver artikkelforfatterne.

INNLEGG AV: LENNART HOVLAND 6. DESEMBER 2023

SEND ARTIKKELEN PÅ E-POST

SKRIV UT ARTIKKELEN

Av seniorrådgiverne Marion Stamnes og Roar Gjelsvik, Konkurransetilsynet

Konkurransemyndigheter over hele verden ser nå på mulighetene for å bruke avansert data-analyse i kampen mot ulovlig anbudssamarbeid. Såkalt kartellscreening kan avsløre anbudsjuks og spare offentlige innkjøpere for milliardbeløp.

Innkjøpsanalyse Høyskolen Kristiania 2024

Bedre data – mer deling

For et år siden arrangerte OECD en konferanse der konkurransemyndigheter fra hele verden diskuterte hvordan digital kartellscreening kan avsløre anbudsjuks.

Bakgrunnsnotatet fra konferansen understreker at **tilgjengelighet** og **kvalitet** på data har avgjørende betydning for å avdekke prissamarbeid.

OECD anslår at dersom man klarer å hindre ulovlig anbudsrigging kan man spare kostnader ved offentlige innkjøp med tjue prosent eller mer. Tilsvarende 140 milliarder i Norge.

En ny rolleforståelse

2009

❑ Konsolidering av anskaffelser

❑ Fra venstre-håndsarbeid til fag

❑ Fra tilfeldigheter til strategi

❑ Fra detaljer til måloppnåelse

❑ Fra papir til e-anskaffelser

❑ Fra antagelser til realiserte gevinster

❑ Fra besparelser til politiske mål

❑ Fra et «onde» til verdiskaper

❑ Optimal bruk av innkjøpsmakt

«Offentlige anskaffelser er et viktig marked for næringslivet. Offentlige oppdragsgivere kan bidra til nytenkning og utvikling av leverandørmarkedet ved å etterspørre nye og bedre løsninger.»
St. mld. 22, 2018/2019

2019

Økte krav endrer innkjøpsrollen

Samfunnsmessige krav

- Pris/Universell utforming
- Miljø
- Læringer
- Menneskerettigheter
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Arbeidslivskriminalitet
- Korrupsjon
- Økt bruk av standardisering, sertifiseringer og merkevarestandarder

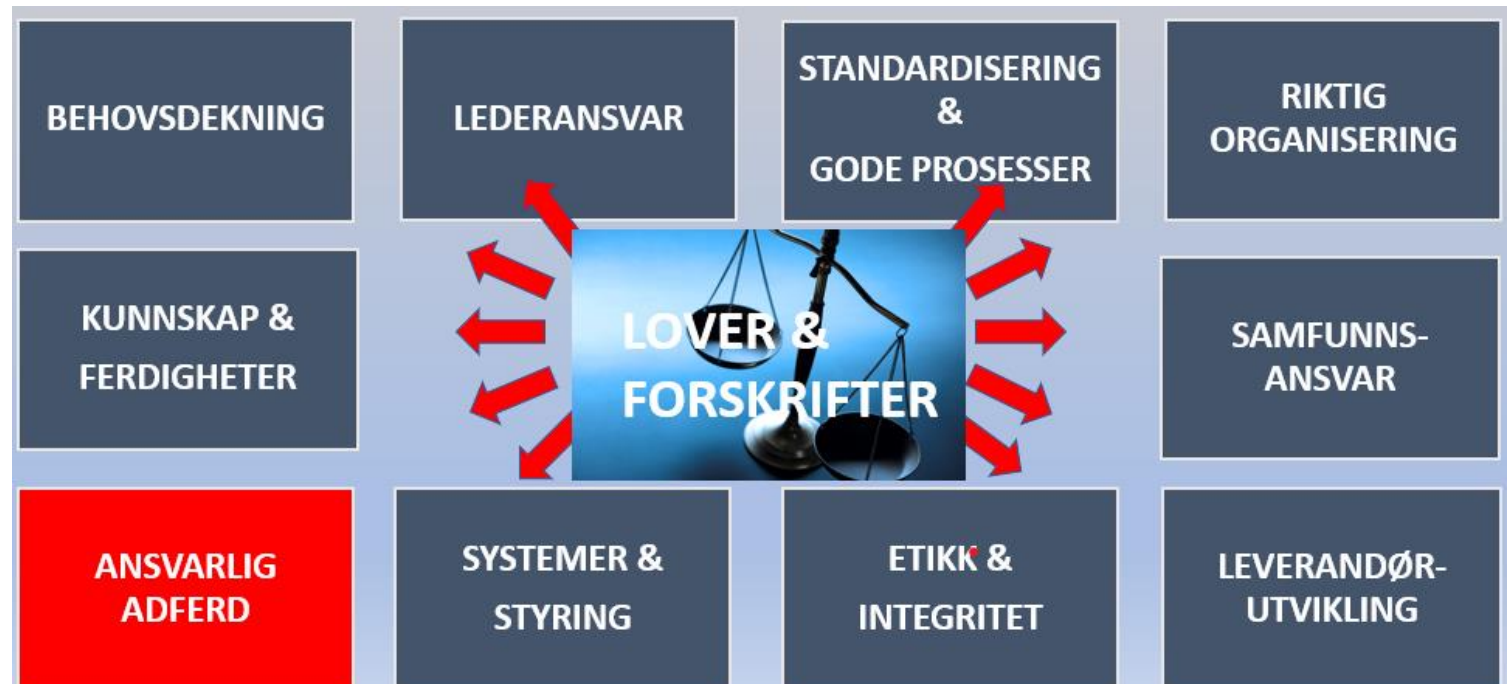
Krav til digitalisering/analyser

- E-faktura – EHF-format
- Elektronisk konkurransegjennomføring
- E-handel
- Elektronisk kontraktsoppfølging
- Innkjøpsanalyser
 - Forbruksanalyser
 - Prisanalyser
 - Risiko- og sårbarhetsanalyser
 - Leverandøranalyser
 - Omverdensanalyser

KOMPLEKS ROLLEFORSTÅELSE

- **Manglende rolleforståelse:**

- Brudd på lov og forskrift
- Uetisk adferd
- Korrupsjon
- Inhabilitet
- Mangelfull behovsdekning
- Mangelfull bruk av teknologi
- Skade av omdømme
- Krevende å rekruttere og beholde
- Mangelfull måloppnåelse
- Økte utgifter
- Klager og rettstvister
- Tapte muligheter

KNOWLEDGE MANAGEMENT

Jobbe sirkulært

Paradigmeskifte

– paradigme er en rådende måte å tenke på –
Thomas Kuhn, 1962

Jobbet lineært

Spesialist -
fagperson

Arbeidet
selvstendig

Den eneste
ressursen

Fagidiot?

Flaskehals

Sårbar

Koble
menneskelige og
teknologiske
ressurser

Kunnskapsleder

NBTA
Standard Norge
Miljømerking
Anskaffelser.no
Fremtiden i våre hender
Miljøfyrtårn
Transparency Norge
Etisk handel
Grønt punkt
Factlines
Bellona
Cicero
Avfall Norge

Deltagelse i
kunnskaps-
nettverk

Bærekraftig

Grunnleggende prinsipper for god rolleforståelse

Integritet – Ansvarlighet – Åpenhet basert på sertifiseringer og standarder

Unnlattelse av å forplikte seg til de grunnleggende prinsippene om integritet, ansvarlighet og åpenhet i offentlige anskaffelser kan skape rom for korrupsjon, undergrave effektiviteten til offentlige tjenester og ha en negativ innvirkning på kostnadseffektiviteten – **det motsatte av effektiv bruk av samfunnets ressurser**

Gevinstrealisering 1 – 2 – 3

- Digitaliseringen har gitt **nye data** som er etterspurt fra eiere/ overordnet myndighet
 - Data som gir bedre:
 - Beslutningsgrunnlag
 - Rapporteringsgrunnlag
 - Sammenligningsgrunnlag
 - Grunnlag for kontinuerlige forbedringer
 - Ledelsesforankring har bidratt til at ledere opplever og ser at bedre **virksomhetsstyring** innenfor anskaffelser er å tilgjengeliggjøre styringsdata og informasjon
- Høyere **kvalitet** i dialogen mellom oppdragsgiver og leverandør
 - Økt **servicegrad** og kapasitet mot brukerne
 - Samtlige avtaler/avtaleområder er tilgjengelige for brukerne
 - Redusert **risiko** gjennom bedre internkontroll
 - Bedret **oversikt** over inngåtte forpliktelser
 - Betydelig styrking av gjennomføringsevnen til innkjøpsfunksjonen
 - Fornøyde brukere, stolte innkjøpere, tilfreds ledelse og fornøyde leverandører

Kompetanse & ny teknologi

Sikre ressurser i hele anskaffelsesprosessen gjennom kontinuerlig digitalisering og kompetanseutvikling

- Bidrar til besparelser hos leverandører og oppdragsgivere
- Fører til innovasjon
- Beskytter miljøet
- Sikrer menneskerettighetene
- Reduserer faren for uetisk adferd og korrupsjon
- Reduserer feilkjøp

KNOWLEDGE MANAGEMENT

Ny rolle – ny rolleforståelse
Standarder – serfifiseringer – digitalisering

Ny rolle krever en sirkulær rolleforståelse

1/17/2024

Det er ikke nødvendig å gå over bekken etter vann.....

Kunnskapsleder

NBTA
Standard Norge
Miljømerking
Anskaffelser.no
Fremtiden i våre hender
Miljøfyrtårn
Transparency Norge
Etisk handel
Grønt punkt
Factlines
Bellona
Cicero
Avfall Norge

Koble menneskelige og teknologiske ressurser

Deltagelse i kunnskapsnettverk

Whatever you are – be a good one